

Introducció

Les estadístiques del Moviment Natural de la Població (MNP) són elaborades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Tenen com a principal objectiu conèixer el nombre de naixements, matrimonis i defuncions que tenen lloc en un territori, així com les principals característiques relatives a aquests fenòmens demogràfics. Juntament amb els naixements també es consideren els parts i les morts fetals tardanes. Habitualment, l'INE publica les dades definitives corresponents a cada any natural en desembre de l'any següent.

Aquestes estadístiques constitueixen un dels treballs de major tradició en la INE. El primer volum es va publicar en 1863 per la Junta General d'Estadístiques del Regne i contenia les dades relatives al període 1858 a 1861, obtinguts a partir dels registres parroquials. Des de llavors es publica a Espanya informació d'aquests fenòmens demogràfics, sense més interrupció que durant el període de 1871 a 1885 -època d'implantació del Registre Civil-, d'on s'obtidrien d'ara en avant les dades.

Actualment s'elabora en col·laboració amb les comunitats autònomes. La font primària d'informació són els Registres Civils, que envien mensualment a les delegacions provincials de la INE els butlletins estadístics de part, de matrimoni i de defunció. En cadascun d'aquests butlletins es recull la informació referent a un només fet demogràfic.

Aquesta publicació ofereix els moviments de la població corresponents a naixements, defuncions i matrimonis a la ciutat de València, recopilats any a any, des de 1901 fins a l'any més recent publicat. La font original de les dades estadístiques és l'INE. Des de 1975 incloem, a més de les taules que l'INE publica per a la ciutat de València, una explotació més àmplia obtinguda de la tabulació dels fitxers de microdades del MNP que l'INE ofereix a través del seu servidor Web (www.ine.es). Des de l'any 1975 l'INE inclou informació de parts i de morts fetals tardanes.

Pot descarregar-se el fitxer conjunt de tot l'any, o només les taules relacionades amb el tema que li interesse. El format dels fitxers és Microsoft Excel®.

Conceptes utilitzats

Els conceptes demogràfics utilitzats han sigut pràcticament els mateixos durant tots els anys, sense altres variacions que les originades pel canvi de la font d'informació, que consisteix fonamentalment en la substitució dels batejats pels inscrits en el Registre Civil i del matrimoni canònic pel matrimoni civil.

Referència territorial del fenomen demogràfic

En aquesta publicació poden trobar-se tant taules referides als fenòmens demogràfics inscrits en el Registre Civil de la ciutat de València com als fenòmens demogràfics referits a població resident a la ciutat de València. Llevat que en la taula s'indique expressament un altre criteri de classificació, la informació estarà referida a població resident a la ciutat, tenint en compte que en les taules de naixements, parts i morts fetals tardanes, la residència és la de la mare.

Naixement

Fins que va ser modificat per la Llei 20/2011, de 21 de juliol, l'article 30 del Codi Civil establia que *“per als efectes civils, només es reputarà nascut el fetus que tinguera figura humana i visquera vint-i-quatre hores enterament separat del si matern”*. Per aquest motiu, aquelles criatures que, una vegada nascudes, morien sense complir les 24 hores de vida no eren considerades nascudes, sinó “criatures abortives”, i consegüentment s'inclouïen en els butlletins de part.

Des del punt de vista estadístic, fins a 1975 s'utilitzava aquest mateix criteri, per la qual cosa les criatures que morien abans de les primeres 24 hores d'existència no es computaven en l'estadística de naixements ni en la de defuncions. Aquest fet fa que durant aquest període les estadístiques de naixements i defuncions no s'ajusten als conceptes demogràfics reconeguts internacionalment.

Des de 1975, en els resultats estadístics es computen com a naixements totes les criatures biològicament vives immediatament després del part, és a dir, tot producte de la concepció que, després de la seua expulsió o extracció completa del cos de la mare, respira o manifesta qualsevol altre signe de vida. Per tant, aquelles que moren dins de les 24 hores següents al part es computen tant com naixement i com a defunció, encara que per a aquestes no s'emplenarà oficialment el butlletí de defunció. D'altra banda, parlem indistintament de naixements, nascuts, i nascuts vius.

Mort fetal tardana

Des del punt de vista teòric, la mort fetal tardana (MFT) és la defunció d'un producte de la concepció viable abans de la seua completa expulsió o extracció del cos de la mare. Aquest caràcter de viabilitat és precisament el que serveix per a diferenciar les MFT dels avortaments. Tradicionalment, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha identificat la viabilitat del fetus amb un temps de gestació de més de 28 setmanes completes. No obstant això, en l'actualitat l'OMS recomana la utilització del criteri del pes en el moment de l'expulsió o extracció del fetus, encara que està subjecte a debat el nombre de grams que ha de considerar-se límit perquè el fetus es pugua considerar viable.

Malgrat la falta d'uniformitat internacional quant al pes, la dificultat d'obtindre pesades exactes de tots els fetus al final de l'expulsió, i sobretot, que a Espanya només existeix obligació de comunicar al Registre Civil les morts fetals de més de 180 dies de gestació aproximadament (art. 45 de la Llei de 8 de juny de 1957 sobre el Registre Civil), s'ha adoptat el criteri de considerar com MFT a l'efecte d'aquesta estadística el fetus mort amb un pes igual o superior a 500 grams. En absència de la dada sobre el pes, es considera viable el fetus amb 22 o més setmanes complides de gestació. Si tampoc es disposa de les setmanes de gestació del fetus, s'investiga si ha sigut incorporat al lligall d'avortaments del Registre Civil, per a, només en cas afirmatiu, explicar-lo com a mort fetal tardana.

Part

La definició de part coincideix amb el concepte mèdic-biològic, és a dir, l'expulsió o extracció del claustrer matern del producte de la concepció viable; per tant queda exclòs l'avortament o expulsió del fetus no viable. Aquesta és la raó per la qual en els parts s'inclouen tant els naixements com les MFT.

Defunció

Com es dedueix de l'exposat anteriorment en tractar de les estadístiques de naixements i de MFT, el concepte estadístic de defunció utilitzat tradicionalment a Espanya comprenia totes les defuncions de persones amb més de 24 hores de vida. A partir de 1975 aquest concepte s'ha ampliat amb la incorporació de les criatures mortes durant les primeres 24 hores. Aquest canvi és de gran transcendència perquè suposa l'adopció del criteri de defunció recomanat pels Organismes Internacionals.

Matrimoni

El concepte de matrimoni és el legal, és a dir, la unió estable entre dues persones del mateix o diferent sexe, com a producte de l'acord de voluntats d'ambdues, manifestat externament amb les formalitats legalment establides i inscrites en el Registre civil. A partir de la Llei 13/2005, d'1 de juliol, aquest concepte també inclou tots els matrimonis inscrits en el Registre Civil celebrats entre persones del mateix sexe.

Població calculada a meitat d'any

Per a un any t es calcula com la semisuma de la població a 1 de gener de l'any t i la població a 1 de gener de l'any $t+1$. La font utilitzada per a les poblacions de referència és el Padró Municipal d'Habitants a 1 de gener de cada any aprovat pel Ple municipal de l'Ajuntament de València.

Ordre al naixement

El número de seqüència que correspon al naixement considerat, respecte del número total de nascuts vius que ha tingut la mare. En el cas de part múltiple amb dos o més nascuts vius, a cada naixement s'assigna un número d'ordre seqüencial, fins al total de descendència de la mare.

Pes al nàixer (en grams)

Segons l'OMS és el primer mesurament del pes del fetus o nouat, presa després del naixement. El pes ha de mesurar-se preferiblement dins de la primera hora de vida, abans que ocorregua la significativa pèrdua postnatal de pes. Es considera **insuficiència ponderal** el naixement amb baix pes, és a dir, aquell on el pes en nàixer és menor de 2.500 grams. En la pràctica, aquesta informació està afectada per un alt percentatge de "no consta".

Multiplicitat del part

Resultat numèric de l'embaràs, considerant com a parts **senzills** aquells que donen com a resultat un nascut viu o una mort fetal tardana, i com a parts **múltiples** aquells que donen com a resultat dos o més criatures nascudes vives i/o morts fetals tardanes.

Temps de gestació

Temps transcorregut entre la data estimada de la concepció i la data del part. L'OMS recomana mesurar aquesta característica a partir del primer dia de l'últim període menstrual normal.

Maturitat del part

Es considera que el part és **prematuro** si el temps de gestació és inferior a 37 setmanes completes, i a **terme** si és de 37 setmanes o més.

Normalitat del part

Es considera que el part és **distòcic** si ocorren complicacions de tipus mèdic-quirúrgic en el moment del part, i normal en cas contrari.

Tipus del part

Una **cesària** és el part en el qual es practica una incisió quirúrgica en l'abdomen i l'úter de la mare per a extraure una o més criatures. Sol practicar-se quan un part vaginal pot conduir a complicacions mèdiques.

Relació de masculinitat al naixement

Quocient del nombre de naixements de xiquets entre el nombre de naixements de xiquetes de mares residents a la ciutat durant un any determinat. S'expressa en tants per cent.

Taxa bruta de natalitat

Quocient del nombre de naixements de mares residents a la ciutat durant un any determinat entre la població total de la ciutat calculada a meitat d'aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Taxa global de fecunditat

Quocient del nombre de naixements de mares residents a la ciutat durant un any determinat entre la població de dones en edat fèrtil (de 15 a 49 anys d'edat, totes dues incloses) calculada a meitat d'aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Índex sintètic de fecunditat

Suma de les taxes específiques de fecunditat per edats simples de 15 a 49 anys, totes dues incloses, de les dones residents a la ciutat en un any determinat. Aquest indicador de conjuntura estima el nombre mitjà de fills que cada dona tindria al llarg de la seua vida fèrtil (el període de 35 anys indicat), de mantindre's estable durant aqueix temps el calendari de fecunditat actual. També es coneix com a **indicador conjuntural de la fecunditat**, nombre mitjà de fills per dona o **suma de naixements reduïts**. S'expressa en punts per un, segons la fórmula

$$ICF^t = \sum_{x=15}^{49} f_x^t$$

La taxa **específica de fecunditat** en l'edat x (anys complits) és el quocient entre el nombre de naixements de mares residents a la ciutat d'edat x en un any determinat i la població femenina de x anys d'edat resident a la ciutat calculada a meitat d'aqueix any. Per a l'edat de la mare 15 anys, en el numerador s'inclouen els naixements de mares de 15 i menys anys mentre que en el denominador es considera exclusivament la població de dones de 15 anys. Per a l'edat de la mare 49, en el numerador s'inclouen els naixements de mares de 49 i més anys mentre que en el denominador es considera exclusivament la població de dones de 49 anys.

Taxa bruta de reproducció

Producte de l'índex sintètic de fecunditat i el quocient del nombre de xiquetes nascudes entre el nombre total de naixements en un any determinat de mare resident a la ciutat. Aquest indicador estima el nombre mitjà de filles que tindria una dona al llarg de la seua vida fèrtil, en absència de mortalitat, de mantindre's estable durant aqueix temps el calendari de fecunditat actual. S'expressa en punts per u.

Mitjana de les edats de les mares al naixement

Mitjana aritmètica de les edats en el moment del part, en un any determinat, de les mares residents a la ciutat. L'edat es calcula a partir de l'any i mes del part, l'any i mes de naixement de la mare i l'edat en anys complits de la mare en el moment del part. L'edat de la mare al naixement, en anys, s'estima com la diferència entre l'any del part i l'any de naixement de la mare, més la diferència entre el mes del part i el

mes de naixement de la mare dividida entre 12. Quan el mes del part coincideix amb el mes de naixement de la mare, aquest valor es corregeix sumant mig mes si l'edat en anys complits que consta en el fitxer de microdades és igual a l'any del part menys l'any de naixement de la mare, o restant mig mes si l'edat en anys complits del fitxer és menor que l'any del part menys l'any de naixement de la mare. S'expressa en anys

Edat mitjana a la maternitat

Es considera separatament per al primer, segon i tercer naixement de les mares (el quart naixement i posteriors no els considerem, per la seua baixa incidència). L'edat mitjana a la maternitat del primer naixement es calcula com a mitjana de les edats de 15 a 49 anys (que són les considerades fèrtils) incrementades en 0,5 anys, ponderades per les taxes específiques de fecunditat expressades en tant per un associades a cada edat de la mare i al primer descendent d'aquesta. Aquesta ponderació es fa per a evitar que el valor de l'edat mitjana estiga condicionat per l'estructura per edats de la població. Representa l'edat mitjana a la qual una dona resident a la ciutat tindria el seu primer descendent en cas de mantindre's la mateixa intensitat fecunda per edat que l'observada a la ciutat durant l'any de referència. Segueix la fórmula

$$EMM^t = \frac{\sum_{x=15}^{49} (x + 0,5) f_x^t}{\sum_{x=15}^{49} f_x^t}$$

on la taxa específica de fecunditat a l'edat x (anys complits) i al primer naixement, f_x^t , és el quocient entre el nombre de primers naixements en un any determinat de mares d'edat x i la població femenina de x anys d'edat calculada a meitat d'aqueix any. Per a l'edat de la mare 15 anys, en el numerador s'inclouen els naixements de mares de 15 i menys anys mentre que en el denominador es considera exclusivament la població de dones de 15 anys. Per a l'edat de la mare 49, en el numerador s'inclouen els naixements de mares de 49 i més anys mentre que en el denominador es considera exclusivament la població de dones de 49 anys.

Les edats mitjanes a la maternitat per als naixements segon i tercer tenen una definició anàloga.

Interval protogenèsic

Temps comprés entre la data del matrimoni constant i la data del naixement del primer fill nascut viu. Només té sentit per a mares que estan casades quan donen a llum el seu primer fill. Per al seu càlcul s'ha utilitzat la informació disponible sobre la mare: data del matrimoni (mes i any) i data del naixement actual (mes i any).

Interval intergenèsic

Temps comprés entre les dates de dos naixements consecutius de la mateixa mare, segons la seua ordre; així, el primer interval intergenèsic és el temps entre el primer naixement i el segon; el segon interval intergenèsic és el temps entre el segon naixement i el tercer; etc. A diferència de l'interval protogenèsic, aquest té sentit estiga la mare casada o no en el moment del part. Per al seu càlcul s'ha utilitzat la informació disponible sobre la mare: data del naixement actual (mes i any) i data del naixement immediatament anterior (mes i any). En el cas d'un part múltiple amb més d'un nascut viu, l'interval intergenèsic entre cadascun d'ells és 0, on es té en compte l'ordre en el qual naixen.

Taxa bruta de mortalitat

Quocient del total de defuncions de residents a la ciutat en un any determinat entre la població total de la ciutat calculada a meitat d'aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Taxa de mortalitat infantil

Quocient del nombre de defuncions de menors d'un any de vida residents a la ciutat en un any determinat entre el total de nascuts en aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Taxa de mortalitat neonatal

Quocient del nombre de defuncions de menors de 28 dies de vida residents a la ciutat en un any determinat entre el total de nascuts en aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Taxa de mortalitat fetal tardana

Quocient del nombre de morts fetals tardanes de mares residents a la ciutat durant un any determinat entre la suma del nombre de naixements i el nombre de morts fetals tardanes de mares residents a la ciutat en aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Taxa bruta de nupcialitat

Quocient del total de matrimonis que han fixat la seua residència a la ciutat de València celebrats en un any determinat entre la població resident a la ciutat calculada a meitat d'aqueix any. S'expressa en tants per mil.

Mitjana de les edats al matrimoni

Es calcula per separat per a homes i dones contraents. És la mitjana aritmètica de les edats de tots aquells homes (o dones) que han celebrat matrimoni en un any determinat i han fixat la seua residència a la ciutat de València. L'edat al matrimoni es calcula a partir de l'any i mes de naixement, l'any i mes de matrimoni i l'edat en anys complits en el moment del matrimoni, de la manera següent: diferència entre l'any de matrimoni i l'any de naixement, més la diferència entre el mes de matrimoni i el mes de naixement dividida entre 12. Quan el mes de matrimoni coincideix amb el mes de naixement, aquest valor es corregeix sumant mig mes si l'edat en anys complits del fitxer de microdades és igual a l'any de matrimoni menys l'any de naixement, o restant mig mes si l'edat en anys complits del fitxer és menor que l'any de matrimoni menys l'any de naixement

Edat mitjana a la nupcialitat

Mitjana de les edats simples de 15 a 60 anys, totes dues incloses, de la població resident a la ciutat, incrementades en 0,5 anys, ponderades per les taxes específiques de nupcialitat associades a cada edat per als homes (o dones). Aquesta ponderació es realitza per a evitar que el seu valor siga condicionat per l'estructura de la població per edats. Representa l'edat mitjana a la qual un home (dona) resident a la ciutat contrauria matrimoni en cas de mantindre's la mateixa intensitat nupcial per edat que l'observada a la ciutat durant l'any de referència. La taxa específica de nupcialitat a l'edat x dels homes (dones) és el quocient del nombre d'homes (dones) residents a la ciutat d'edat x que es contrauen matrimoni en un any determinat entre la població masculina (femenina) resident de x anys d'edat calculada a meitat d'aqueix any. Per a l'edat de 14 anys, en el numerador s'inclouen els contraents de 14 i menys anys, en el denominador es considera exclusivament la població d'edat 14 anys. Per a l'edat de 60 anys, en el numerador s'inclouen els contraents de 60 i més anys, en el denominador es considera exclusivament la població d'edat 60 anys.

Saldo associat a la nupcialitat

Saldo demogràfic que s'obté com la resta entre el nombre de persones que no residien a la ciutat abans del matrimoni i en casar-se passen a residir en ella, i el nombre de persones que residien a la ciutat abans del matrimoni i en casar-se passen a residir en un altre municipi. Es pot entendre com la diferència entre les persones que venen a la ciutat per motiu de casament i les que es van fora pel mateix motiu.

Creixement vegetatiu

Diferència entre el nombre de naixements i el de defuncions en un any determinat.

Taxa de creixement vegetatiu

Quocient del creixement vegetatiu en un any determinat entre la població resident a la ciutat calculada a meitat d'eixe any. S'expressa en tants per mil.